

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економічної теорії

Затверджено

На засіданні кафедри економічної теорії економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри проф. Островерх П.І.

Силабус з навчальної дисципліни
“МІКРОЕКОНОМІКА – 3”,
освітньо-наукової програми
підготовки доктора філософії
зі спеціальності 051 “Економіка”

Назва курсу	Мікроекономіка – 3
Адреса викладання курсу	М. Львів, проспект Свободи, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економічної теорії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Соціальні та поведінкові науки, 051 “Економіка”
Викладачі дисципліни	Ватаманюк Остап Зіновійович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії
Контактна інформація викладачів	Кафедра економічної теорії (к. 114); ostap.vatamaniuk@gmail.com
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю), кафедра економічної теорії, к.114
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/academics/postgraduates
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб аспіранти змогли поглибити розуміння та удосконалити навички використання інструментарію сучасної мікроекономічної науки і докладніше ознайомитися з важливими ідеями у цій сфері, які активно розвивалися упродовж останніх десятиліть.
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Мікроекономіка – 3” є вибірковою дисципліною з спеціальності 051 “Економіка” для освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, яка викладається в четвертому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни “Мікроекономіка – 3” є: 1) поглиблення розуміння та практичного використання основних теоретичних концепцій мікроекономіки; 2) докладне ознайомлення з ключовими новітніми ідеями мікроекономіки початку XXI століття; 3) оволодіння сучасними засобами мікроекономічного аналізу для ухвалення ефективних рішень у сферах економіки та бізнесу.
Література для вивчення курсу	Основна література: 1. Pindyck R.S. Microeconomics / R.S.Pindyck, D.L.Rubinfeld. – 9 th ed. – Pearson education, Inc. – Boston et al., 2018. – 781 p.

2. Varian H. Intermediate Microeconomics: A Modern Approach / H.Varian – 8th ed. – W.W.Norton & Company, Inc. – New York et al., 2013. – 739 p.
3. Jehle G.A. Advanced Microeconomic Theory / G.A.Jehle, P.J. Reny – 3rd ed. – Pearson. – Harlow, England et al., 2011. – 656 p.
4. Верієн Г.Р. Мікроекономіка: проміжний рівень. Сучасний підхід /Пер. з англ. – Київ: Лібра, 2006. – 632с.
5. Піндайк Р.С. Мікроекономіка / Р.С.Піндайк, Д.Л.Рубінфелд. – Пер. з англ. – Київ: Основи, 1996. – 646 с.

Додаткова література:

1. McCain R.A. Game Theory and Public Policy / R.A.McCain. – Edward Elgar Publishing Limited. – Cheltenham, UK, 2009. – 262 p.
2. Snyder C. Microeconomic Theory. Basic Principles and Extensions / C.Snyder, W.Nicholson, R.Stewart – Cengage Learning. – Hampshire, 2015. – 536 p.
3. Acquisti A. The Economics of Privacy / A.Acquisti, C.Taylor, L.Wagman // Journal of Economic Literature. – 2016. – Vol. 54, № 2. – P. 442–492.
4. Akerlof G. The Market for Lemons: Quantity Uncertainty and the Market Mechanism / G.Akerlof // The Quarterly Journal of Economics. – 1970. – Vol. 84, № 1. – P. 488–500.
5. Angeletos G.-M. The Hyperbolic Consumption Model: Calibration, Simulation, and Empirical Evaluation / G.-M.Angeletos, D.Laibson, A.Repetto, J.Tobacman, S.Weinberg // Journal of Economic Perspectives. – 2001. – Vol. 15, № 3. – P. 47–68.
6. Barberis N.C. Thirty Years of Prospect Theory in Economics: A Review and Assessment / N.C.Barberis // Journal of Economic Perspectives. – 2013. – Vol. 27, № 1. – P. 173–196.
7. Blake T. Returns to Consumer Search: Evidence from eBay / T. Blake, K. Nosko, S. Tadelis // 2016. – 25 p. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w22302>
8. Goldfarb A. Digital economics / A. Goldfarb, C. Tucker // 2017. – 89 p. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w23684>
9. Jin C. Z. Artificial Intelligence and Consumer Privacy / C. Z. Jin // 2018. – 23 p. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w24253>
10. Kahneman D. Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk / D.Kahneman D., A.Tversky // Econometrica, 1979. – Vol.47, №2. – P.263–292.
11. McCall J.J. Economics of Information and Job Search / J.J.McCall // The Quarterly Journal of Economics. – 1970. – Vol. 84, № 1. – P. 113–126.
12. Moscati I. Retrospectives: How Economists Came to Accept Expected Utility Theory: The Case of Samuelson and Savage / I.Moscati // Journal of Economic Perspectives. – 2016. – Vol. 30, № 2. – P. 219–237.
13. Moser P. Patents and Innovation: Evidence from Economic History / P.Moser // Journal of Economic Perspectives. – 2013. – Vol. 27, № 1. – P. 23–44.

	<p>14. Milgrom P.R. How Artificial Intelligence and Machine Learning Can Impact Market Design / P.R.Milgrom, S.Tadelis // 2018. – 26 p. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nber.org/papers/w242582</p> <p>15. Rabin M. Incorporating Fairness into Game Theory and Economics / M.Rabin // The American Economic Review, 1993. – Vol.83, №5. – P. 1281–1302.</p> <p>16. Rabin M. Psychology and Economics / M.Rabin // The Journal of Economic Literature. – 1998. – Vol. XXXVI, P. 11–46.</p> <p>17. Rabin M. Risk Aversion and Expected-Utility Theory: A Calibration Theorem / M.Rabin // Econometrica, 2000. – Vol.68, № 5. – P. 1281–1292.</p> <p>18. Samuelson L. Game Theory in Economics and Beyond / L.Samuelson // Journal of Economic Perspectives. – 2016. – Vol. 30, № 4. – P. 107–130.</p> <p>19. Simon H. A. Rational Decision-Making in Business Organizations. Nobel Memorial Lecture / H.A.Simon – [Електронний ресурс] – Режим доступу: URL: https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/1978/simon-lecture.pdf</p> <p>20. Spence M. Signaling in Retrospect and the Informational Structure of Markets /M.Spence // American Economic Review. – 2002. – Vol. 92, № 3. – P. 434–459.</p> <p>21. Stigler G. J. The Economics of Information / G. J. Stigler // Journal of Political Economy. – 1961. – Vol. 69, № 3. – P. 213–225.</p> <p>22. Stiglitz J. Information and the Change in the Paradigm in Economics / J.Stiglitz // American Economic Review. – 2002. – Vol. 92, № 3. – P. 460–501.</p> <p>23. Zingales L. Towards a Political Theory of the Firm / L. Zingales // Journal of Economic Perspectives. – 2017. – Vol. 31, № 3. – P. 113–130.</p> <p>24. Acemoglu D. Automation and New Tasks: How Technology Displaces and Reinstates Labor / D.Acemoglu, P.Restrepo // Journal of Economic Perspectives. – 2019. – Vol. 33, № 2. – P. 3 – 30. DOI: 10.1257/jep.33.2.3</p> <p>25. Basu S. Are Price-Cost Markups Rising in the United States? A Discussion of the Evidence / S.Basu // Journal of Economic Perspectives. – 2019. – Vol. 33, № 3. – P. 3 – 22.</p> <p>26. Roth A. E. How Market Design Emerged from Game Theory: A Mutual Interview / A.E.Roth, R.B. Wilson // Journal of Economic Perspectives. – 2019. – Vol. 33, № 3. – P. 118 – 143. DOI: 10.1257/jep.33.3.118</p> <p>27. Shapiro C. Protecting Competition in the American Economy: Merger Control, Tech Titans, Labor Markets / C.Shapiro // Journal of Economic Perspectives. – 2019. – Vol. 33, № 3. – P. 69 – 93. DOI: 10.1257/jep.33.3.69</p>
Обсяг курсу	<p>Для денної форми навчання: 48 годин аудиторних занять (32 години лекцій і 16 годин практичних занять) та 42 години самостійної роботи.</p> <p>Для заочної форми навчання: 18 годин аудиторних занять (12 годин лекцій і 6 годин практичних занять) та 72 години самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студенти повинні знати:</p> <p>- фундаментальні закони, теорії, моделі та новітні ідеї сучасної мікроекономіки і усвідомлювати складність та динамічний характер її розвитку;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - альтернативні підходи до аналізу поведінки споживачів з використанням теорії сподіваної корисності та теорії перспектив; - сучасні методи мікроекономічного аналізу ринкової поведінки підприємств та структури різноманітних галузей економіки; - загальні моделі поведінки підприємств в умовах недосконало конкурентних ринків продуктів та ресурсів; - сучасні теоретичні концепції невдач ринку та новітні підходи до їх коригування; - сучасні підходи до розуміння проблеми асиметрії інформації та шляхи її подолання; - основні теоретичні концепції поведінкового підходу в економічній науці та усвідомлювати роль психологічних чинників у процесі ухвалення рішень індивідами; <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати теоретичні знання з мікроекономіки для дослідження широкого кола актуальних наукових та практичних проблем; - досліджувати причинно-наслідкові зв'язки і прогнозувати наслідки прийнятих рішень суб'єктами ринку; - використовувати сучасні методи мікроекономічного аналізу поведінки індивідів та ухвалення рішень фірмами в умовах недосконало конкурентних ринків; - аналізувати і систематизувати чинники, що визначають специфіку поведінки підприємства на недосконалих ринках продуктів та ресурсів; - використовувати сучасні методи теорії ігор для аналізу виробничих рішень підприємств в умовах недосконалої конкуренції; - оцінювати ефективність заходів державної політики щодо регулювання ринків і галузей, корегування екстерналій та виробництва громадських благ; - формулювати конкретні обґрунтовані та науково аргументовані пропозиції і рекомендації щодо аналізу ринкової поведінки індивідів та фірм; - самостійно засвоювати нові знання з використанням фахових наукових джерел іноземними мовами; - використовувати сучасні форми взаємодії наукових та освітніх установ з підприємствами і громадськістю у процесі обговорення та впровадження інноваційних ідей і обґрунтування заходів економічної політики. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант набуває загальні та фахові компетентності ЗК01, ЗК02, СК04, СК05, СК10, СК13, що виявляються у результатах навчання РН01, РН03, РН09, РН12, визначених освітньо-науковою програмою.</p>
Формат курсу	Очний / заочний
Теми	Див. додаток
Підсумковий контроль	Іспит наприкінці семестру, комбінований
Пререквізити	“Мікроекономіка–2”, “Вища математика”, “Теорія ймовірностей і математична статистика”
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Лекції, презентації, науково-дослідні завдання, дискусії
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер (смартфон) з доступом до мережі

<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали розподіляються таким чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичні заняття (контрольні тестування і розв’язування задач): 35% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 35; - презентація на задану тему (поглиблений аналіз однієї з актуальних новітніх ідей у сучасній мікроекономіці): 15% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 15; - іспит: 50% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Академічна доброчесність. Очікується, що роботи аспірантів будуть їхніми оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел та списування становлять, але не обмежують, приклади недопустимої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі аспіранта є підставою для її відхилення і незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Література. Уся література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Аспіранти заохочуються також до використання інших джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані під час поточного тестування, самостійних робіт і бали підсумкового контролю.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Перелік питань до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уподобання споживачів. Припущення щодо уподобань. Приклади уподобань. Різні види кривих байдужості. 2. Бюджетне обмеження. Зміни бюджетного обмеження. Оптимальний вибір споживача. 3. Зміни рівноваги споживача. Крива “дохід – споживання”. Нормальні блага і блага нижчої споживчої цінності. Крива “ціна – споживання” та крива попиту. Звичайні блага і блага Гіффена. 4. Виявлені уподобання. Слабка аксіома виявлених уподобань. Сильна аксіома виявлених уподобань. 5. Ефект заміщення. Ефект доходу. Відокремлення ефектів заміщення та доходу за Слуцьким і за Гіксом. Рівняння Слуцького. 6. Невизначеність та ризик. Характеристики ризику. Схильність і несхильність до ризику. Засоби зниження ризику. Ухвалення споживчих рішень в умовах невизначеності та ризику. Попит на ризикові активи. Проблема вибору інвестора. 7. Теорія виробництва. Технологічні обмеження. Властивості технології. Витрати виробництва та максимізація прибутку фірми. 8. Конкурентні ринки. Досконало конкурентна фірма у короткостроковому та довгостроковому періодах. Ефективність конкурентних ринків. 9. Монополія. Монопольна влада та її джерела. Характерні риси монопольного ціноутворення. Економічні наслідки монополії. Роль чинника витрат. Регулювання монополії. Монопсонія. Двобічна монополія. 10. Ціноутворення за ринкової влади. Вимірювання монопольної влади. Цінова дискримінація першого, другого і третього ступеня. Міжчасова цінова дискримінація і ціноутворення у пікові періоди. Продаж товарів у комплекті.

	<ol style="list-style-type: none"> 11. Олігополія. Дилема ув'язнених. Модель ламаної кривої попиту. Змовницька олігополія. Роль чинника інформації. Картелі. Моделі Курно, Бертрана та Штакельберга. 12. Рівновага на олігопольному ринку. Ігри та стратегічні рішення. Рівновага Неша. Домінантні стратегії. Стратегії максиміну. Змішані стратегії. 13. Повторювані ігри. Скінченна та нескінченна кількість повторень гри. Повторювані ігри на практиці. Послідовні ігри. Загрози та зобов'язання. 14. Аукціони. Альтернативні формати аукціонів. Роль дизайну аукціону. Приклади. “Прокляття переможця”. 15. Аналіз загальної рівноваги. Ефективність обміну. Скринька Еджуорта. Рівність та ефективність. Ефективність у виробництві. Ефективність конкурентних ринків. Причини невдач ринку. 16. Екстерналії (зовнішні ефекти). Приватні підходи до розв'язання проблеми екстерналій. Теорема Коуза. Втручання держави для розв'язання проблеми екстерналій. Податки Пігу та інтерналізація екстерналій. Ринок прав на забруднення. Корегування позитивних екстерналій. 17. Громадські блага та їхні характеристики. Змішані блага. Проблема зайців. Модель Ліндаля. Податок Кларка. 18. Проблема асиметрії інформації. Ринок уживаних автомобілів. Проблема морального ризику. Проблема несприятливого вибору. Шляхи подолання асиметрії інформації. Сигнали ринку. Проблема взаємовідносин “замовник – агент”. Теорія ефективної заробітної плати. 19. Поведінкова економіка. Обмежена раціональність. Критика теорії сподіваної корисності. Теорія перспектив Д. Канемана та А. Тверски. Мислена бухгалтерія за Р. Талером. 20. Обмеженість сили волі індивідів. Особливості міжчасових уподобань споживачів. Обмеженість егоїзму індивідів. Функція доброзичливості М. Рабіна. Ультиматум-гра та диктаторська гра. Прагнення людей до взаємності у ставленні.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

СХЕМА КУРСУ

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література	Завдання, год	Термін виконання
1–2	1. Теорія поведінки споживача. Уподобання споживачів. Припущення щодо уподобань. Приклади уподобань. Різні види кривих байдужості. Бюджетне обмеження. Оптимальний вибір споживача. Зміни рівноваги споживача. Крива “дохід – споживання”. Крива “ціна – споживання” та крива попиту. Виявлені уподобання. Ефект заміщення та доходу. Рівняння Слуцького. Невизначеність та ризик. Характеристики ризику. Схильність і несхильність до ризику. Ухвалення споживчих рішень в умовах невизначеності та ризику.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год.	ОЛ: 1–5 ДЛ: 2, 3, 5–12, 17, 19, 21	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 3

3-4	2.Теорія виробництва. Конкурентні ринки. Технологічні обмеження. Властивості технології. Витрати виробництва та максимізація прибутку фірми. Конкурентні ринки. Досконало конкурентна фірма у короткостроковому та довгостроковому періодах. Ефективність конкурентних ринків.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год.	ОЛ: 1-5 ДЛ: 2, 8	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 5
5-6	3.Монополія. Ринкова влада. Монополія. Монопольна влада та її джерела. Економічні наслідки монополії. Роль чинника витрат. Регулювання монополії. Монопсонія. Двобічна монополія. Ціноутворення за ринкової влади. Вимірювання монопольної влади. Цінова дискримінація першого, другого і третього ступеня. Міжчасова цінова дискримінація і ціноутворення у пікові періоди. Продаж товарів у комплекті.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год.	ОЛ: 1-5 ДЛ: 2, 8, 13, 23	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 7
7-8	4. Олігополія. Загальний огляд олігополії. Дилема ув'язнених. Модель ламаної кривої попиту. Змовницька олігополія. Роль чинника інформації. Картелі. Моделі Курно, Бертрана та Штакельберга. Інші моделі олігополії.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год.	ОЛ: 1-5 ДЛ: 1, 2, 8, 13, 23	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 9
9-11	5.Основи теорії ігор. Аукціони. Рівновага на олігопольному ринку. Ігри та стратегічні рішення. Рівновага Неша. Домінантні стратегії. Стратегії максимуму. Змішані стратегії. Повторювані ігри. Послідовні ігри. Загрози та зобов'язання. Аукціони. Альтернативні формати аукціонів. Роль дизайну аукціону. “Прокляття переможця”.	Лекція – 6 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год.	ОЛ: 1-5 ДЛ: 1, 2, 14, 18, 23	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 12
12-14	6.Загальна рівновага. Невдачі ринків. Аналіз загальної рівноваги. Причини невдач ринків. Екстерналії. Сучасні підходи до розв'язання проблеми екстерналії. Теорема Коуза. Податки Пігу. Ринок прав на забруднення. Громадські блага. Змішані блага. Проблема зайців. Модель Ліндаля. Податок Кларка. Проблема асиметрії інформації. Недостатня інформація покупців щодо продавців і навпаки. Проблема морального ризику. Проблема несприятливого вибору. Шляхи подолання асиметрії інформації. Сигнали ринку. Проблема взаємовідносин “замовник – агент”. Теорія ефективної заробітної плати.	Лекція – 6 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1-5 ДЛ: 2, 4, 8, 9, 11, 20-22	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 15
15-16	7.Поведінкова економіка. Обмежена раціональність. Критика теорії сподіваної корисності. Теорія перспектив Д.Канемана та А.Тверски. Мислена бухгалтерія за Р.Талером. Обмеженість сили волі індивідів. Особливості міжчасових уподобань споживачів. Обмеженість егоїзму індивідів. Функція доброзичливості М.Рабіна. Ультиматум-гра та диктаторська гра. Прагнення людей до взаємності у ставленні.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год.	ОЛ: 1-5 ДЛ: 2, 5-7, 10, 15, 17-19	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 16

Автор

О.З. Ватаманюк

/О.З.Ватаманюк/